Norman de Palm, film en prijs (2)

Ik ben op bezoek bij ex-directeur, stichter en oprichter van deze theaterzalen, Norman de Palm, die enige tijd geleden de Cola Debrotprijs in ontvangst mocht nemen voor zijn bijdrage aan de theatercultuur op Curaçao. Hij kon op die datum (mei 2013) zelf niet uitbundig feesten vanwege oververmoeidheid, wellicht een stevige burn-out en haalde het destijds nog maar net om op de feestelijke avond aanwezig te zijn. Het heeft enige tijd geduurd eer hij weer zover was, dat hij er op zijn gemak van kan genieten en er vol trots over kan vertellen, hoe het voelt dat deze grote eer hem te beurt viel. Ging deel 1 vooral over zijn huis Kas di Alma Blou, in dit deel gaat het over zijn film 'Almacita di Desolato' en de Cola Debrotprijs.

Baby uit de film.

Een affiche van de film 'Almacita di Desolato'.

Norman de Palm

TEKST EN FOTO'S SOLANGE HENDRIKSE

Almacita di Desolato

Elke keer als zijn film 'Almacita di Desolato' ter sprake komt, glundert De Palm breeduit. De inspiratie en feiten voor deze film heeft hij grotendeels uit de Sambumbu-reeks geput, een serie anthropologica, samengesteld door wijlen pater Brenneker en Elis Juliana.

Dat we het over die spraakmakende film uit 1985, onder regie van De Rooy en De Palm als screenwriter hebben, is vanzelfsprekend. De Palm: ,,Het is een verhaal geworden van een 'community' van weggelopen slaven, die een vrije plek stichten ver weg van hun wrede meesters, Desolato genaamd, waarin ze hun eigen maatschappij neerzetten. De mannen trokken weg om elders te werken, omdat er in hun eigen omgeving weinig werk te vinden was waarmee ze hun gezin konden onderhouden en dus bleven de vrouwen, kinderen en ouderen achter in Desolato. Dan ziet de Alma Sola zijn kans waar. In de Sambumbu is de Alma Sola het grote kwaad. Uit al die verhalen over Alma Sola heb ik het kwaad samengesteld en gesymboliseerd door een prachtige jongeman, Yubi Kirindongo, die de priesteres van het dorp, Solem, verleidt om zo het dorp te kunnen veroveren. Het kwaad is in alle vormen aanwezig, in warawara's, in bokken, leguanen, je weet nooit precies waar en wanneer hij verschijnt. Ik heb ook christelijke 'folktales', zoals Adam en Eva, de verboden vruchten en drie wensen uit sprookjes ingezet binnen de structuur van Almacita di Desolato, elementen van volks- en bijgeloof, een potpourri, een hybride geheel, dat uiteindelijk Almacita di Desolato is geworden."

,,Ik was al heel vroeg gefascineerd door sprookjes, mythes, sages en legendes, het grote magische gebeuren. Dat vond ik ook in de Bijbel, vooral in het Oude Testament. Er wordt in het Oude Testament nogal wat overhoop gehaald, een wraakzuchtige, almachtige god die volksstammen neer laat slaan en hele steden verwoest. Iemand die bijvoorbeeld, onschuldig genoeg, omkijkt en dan verandert in een zoutpilaar. Fascinerend vond ik dat. God uit het Oude Testament, daar viel niet mee te spotten, een strikte God met duidelijke negatieve consequenties voor een ieder die tegen zijn wil ingaat. Die eeuwige strijd tussen goed en kwaad wilde ik in 'Almacita di Desolato' als leitmotif brengen. Het gaf me ook een vehikel om oude gebruiken, zoals het karbòn (houtskool) aanmaken te verbeelden en we hebben Dinah Veeris er toen bijgehaald om informatie te geven over kruiden en het gebruik ervan. Deze elementen zijn in het verhaal geplaatst zonder het verhaal zelf op te houden. Daardoor is het mijns inziens ook zo'n rijk verhaal geworden en herkenbaar voor veel mensen op Curaçao, in het Caribisch gebied en Zuid-Amerika."

,,Voor het scheppen van een filmverhaal geldt, zoals in alle verhalen, dat je eerst een basisstructuur, de essentie van het verhaal vindt. Daarna ga je het inkleuren. Je gaat meer lijnen ontdekken en associaties, karakters uitdiepen, verder onderzoek doen. Vervolgens laat je de eerste versie lezen aan de regisseur en dan dus weer bespreken. Alles bij elkaar is het een proces van al gauw anderhalf jaar voor je komt tot een werkbaar script. Toen het eenmaal zo ver was, heeft Ernest Dickerson meegewerkt als cameraman, samen met een crew uit Amerika/Nederland en Curaçao. Felix de Rooy heeft namelijk filmregie gestudeerd aan de New York University en in zijn jaar zaten Spike Lee en Ernest Dickerson, twee filmprominenten die tegenwoordig een stevige reputatie opgebouwd hebben in Los Angeles, Hollywood. Er was dus een Nederlandse, Engelse en Papiamentse versie voorhanden, om iedereen te kunnen bedienen. We waren toen al een 'multi culti production unit, avant la lettre'."

,,'Almacita di Desolato' gaat over Solem, de priesteres van Desolato die met haar kind Almacita, geboren uit de verleidingskunsten van de Alma Sola, verstoten door haar volk de woestijn intrekt op zoek naar Matris di Piedat. Solem heeft gehoord dat dit een plaats is waar vergeving geschonken wordt en je een nieuw leven kan beginnen. De film heeft in Ouagadugu/Burkina Faso de Paul Robeson Award gewonnen. De prijs werd vernoemd naar Paul Robeson, geboren in 1898, een allround atleet en groot acteur met een prachtige zangstem, die successen boekte in rollen als 'Emperor Jones' en 'Show Boat'. Hij studeerde af als advocaat, maar het racistische Amerika van toen belette hem om als advocaat aan de bak te komen. Zijn carrière als acteur en zanger is legendarisch. Hij heeft zich lange jaren sterk uitgesproken tegen racisme, waar hij dat ook tegenkwam. Hij stierf in 1976."

Cola Debrotprijs

De Palm: ,,De Cola Debrotprijs heb ik gekregen voor mijn bijdrage aan de theatercultuur van Curaçao, het feit dat ik het theater Luna Blou en later jongerenwerkplaats La Tentashon heb neergezet en tien jaar lang een plek heb gecreëerd, waar voorstellingen en workshops werden gegeven, waar scholen en schoolkinderen in groten getale op afkwamen en waarbinnen deze constructie theaterlessen voor jongeren zijn ontstaan, door toedoen van Segni Bernardina, de huidige directeur van deze twee theaterzalen. Bernardina is begonnen als artistiek leider en heeft binnen deze hoedanigheid een opleiding gerealiseerd voor jongeren. Hij heeft ervoor gezorgd dat een aantal leerlingen naar Nederland heeft kunnen gaan om audities te doen om daarna door te studeren aan diverse theaterscholen. Hierdoor is er nu een nieuwe generatie theatermakers aan het ontstaan, die naar Curaçao terug zal komen om hier het theaterleven verder tot bloei te brengen. Althans dat is de intentie. Dit is een van de grote verdiensten van Bernardina. Ik wilde een theater, ontmoetingsplaats, oprichten waarbinnen gediscussieerd kan worden over theater, workshops gegeven konden worden, gewerkt werd aan de ontwikkeling van een nieuwe theaterzaal, een plaats voor internationaal treffen van theatermensen van all over the world. Enfin, héél veel wilde ik. De Cola Debrotprijs is hier een erkenning voor dit streven."

,,Waar ik de Cola Debrotprijs ook voor toegekend heb gekregen, is het stimuleren van Papiamentstalig toneel. Ik heb theatermakers van Bonaire, Aruba en Sint Maarten uitgenodigd om hiernaartoe te komen, om met lokale acteurs te werken en andersoortig theater te maken dan het volkstoneel, om een tegenwicht te bieden aan het volkstoneel. Ook heb ik bijgedragen aan het realiseren van een workshopreeks voor jongeren, die 'Ban sera konosi ku Luna Blou' heet. De jongeren komen hier vier uur op een ochtend en krijgen drie workshops, in dans, muziek en improvisatie. De bedoeling hiervan is dat scholen kennis maken met theater, als plek en als vak."

,,Wat ik een belangrijke ontwikkeling vind, is dat theater op Curaçao steeds meer naar de bario's trekt, naar buurtcentra. Je ziet meer initiatieven ontstaan binnen de buurtcentra, waar een groeiende bewustwording is dat deze belangrijk zijn in de ontwikkeling van multiculturaliteit op Curaçao. Wat ik fantastisch zou vinden, als er genoeg geld vrijgemaakt zou worden, is om managementkernen op te richten binnen elk buurtcentrum, waarbinnen een regisseur, een productieleider, een technicus, een schrijver en acteurs geïnstalleerd worden, binnen de buurt, afkomstig uit de buurt. Binnen elke bario moeten er genoeg kandidaten te vinden zijn die zitting willen nemen in dit theater managementteam en die een hands on opleiding willen volgen om dit werk op te zetten binnen hun eigen bario. De intentie is dan om tweemaal per jaar een voorstelling te maken en die ook te laten reizen naar andere buurtcentra, om uiteindelijk uit te komen in Teatro Luna Blou, in een serie The best of the Barios. Dan zou je van onderaf inspiratie losmaken, binnen het theaterveld, waardoor dit veld zich breeduit kan ontwikkelen."

Sentro Pro Arte

,,Als Sentro pro Arte er komt, dan zou ik voorstaan dat de organisatie van Sentro pro Arte opging in Luna Blou/La Tentashon, dus in één stichting. Dat het bestuur van Teatro Luna Blou en La Tentashon en het bestuur van Sentro pro Arte samengaan en samen deze twee theaterfaciliteiten gaan besturen, met één programmering, met één techniek, één pr en marketing, met één kassa, alles samen coördinerend. Dat zou betekenen dat je geen kapitaalvernietiging hebt en dat de kennis die we hebben opgebouwd, ingezet kan worden."

After Thought

,,Waar ik me dit jaar nog mee bezig ga houden, is een fundraising voor Luna Blou en La Tentashon, uit noodzaak. Er is een flink deel van onze financiële ondersteuning verdwenen, zowel door de bezuinigingen van het Land Curaçao als door Nederland. De financiële basis van Luna Blou is heel smal geworden. We hebben ernstig bezuinigd, collega's hebben moeten vertrekken en onderhoud van de panden stagneert. We zitten nu op een 'bare minimum'. Mede dankzij de altruïstische steun van mijn zus, Jorina de Palm, die jaren 'om niets' zich heeft ingezet voor het theater en als een tijgerin de administratie en aanverwante zaken bestierde, heeft het theater kunnen blijven bestaan. Zonder pardon voerde ze een bezuinigings- en saneringsbeleid door, maar ook aan deze aanpak zitten grenzen. Samen met de Curaçaose Kunstkring, Hanneke van der Hoeven en Felicia van Loon en mijn zus, hebben we een plan ontworpen om in september van dit jaar een 'Boeli & Tip' literair, documentair theaterfestival te organiseren. Op basis van het boek 'De Morgen loeit weer aan' van Tip Marugg en 'Schilden van Leem' van Boeli van Leeuwen, met een documentaire over Boeli, een documentaire over Tip, muziek en een inhoudelijk verhaal, wordt het een breed festival van zes dagen in september 2014. Ik hoop dat het volstroomt, om zo te zorgen dat het enige theater op Curaçao op z'n poten, ik bedoel op z'n benen blijft staan, want dat moet. Luna Blou is a way of life that we need to care for."

Een screenshot van Nydia Ecury in 'Almacita di Desolato'.

De Cola Debrotprijs.